

Innlegg ved generalsekretær i Actis, Inger Lise Hansen

FOREBYGGING BLANT BARN OG UNGE

**Actis er en pådriver for
en ansvarlig
ruspolitikk.**

**Vi ønsker å legge til
rette for meningsfulle
liv.**

actis

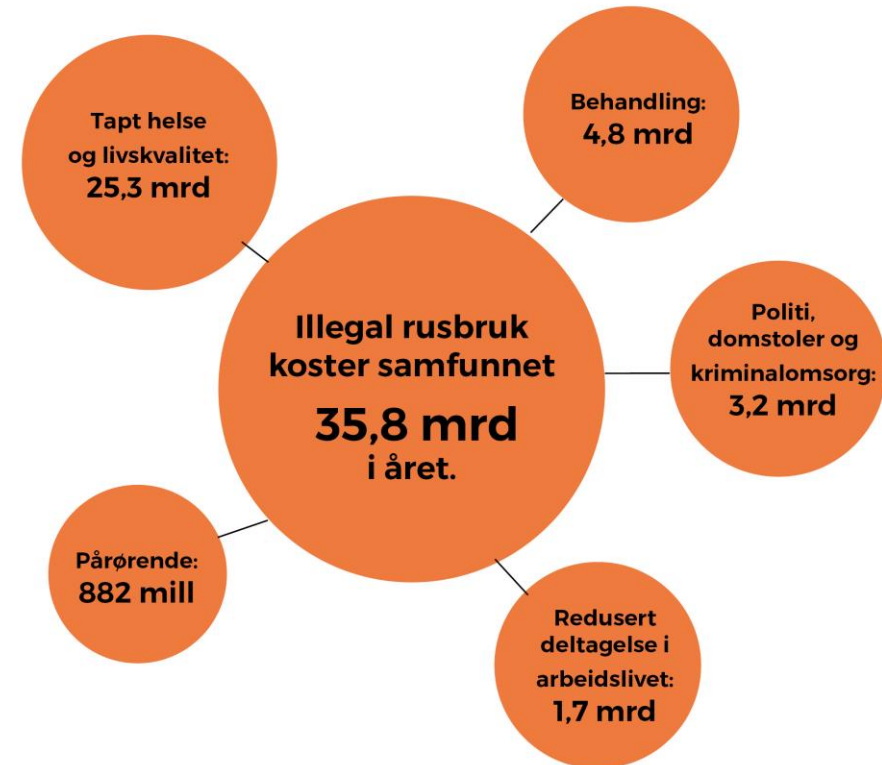
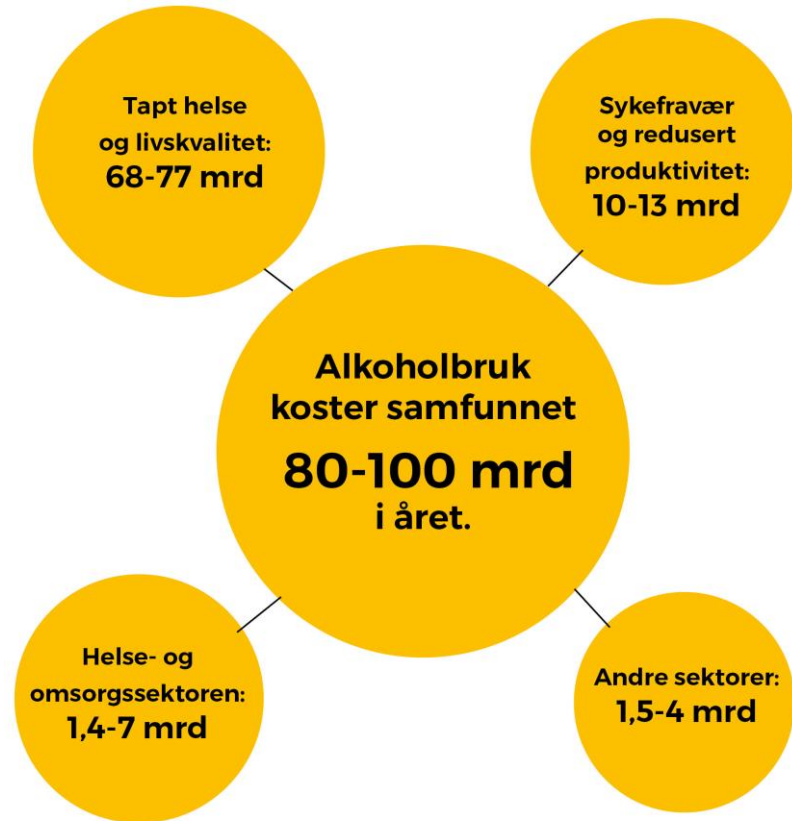

Våre visjoner

- Et samfunn uten sosiale og helsemessige problemer som følge av bruk av alkohol, der det skal være **lett å ta alkoholfrie valg**.
- Et samfunn som **forebygger rusbruk best mulig**, som følger opp den enkelte, og som setter inn tilstrekkelig ressurser på å hjelpe alle som lider på grunn av narkotikabruk, både brukere og pårørende.

Samfunnskostnadene ved bruk av rusmidler

Utenforskap

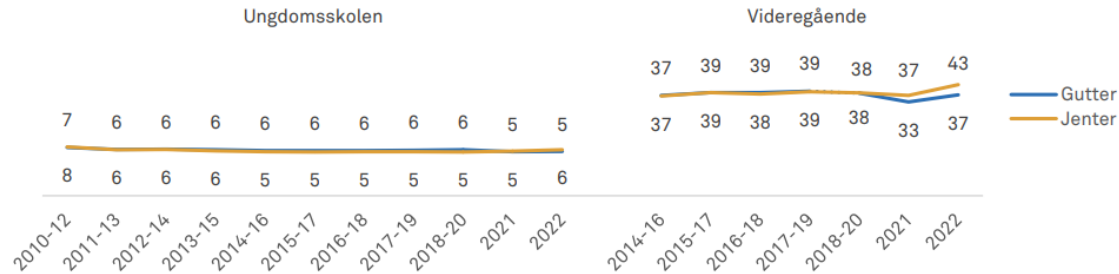
- Hvilke konsekvenser skaper utenforskap?
- *Rusbruk kan bidra til utenforskap og utenforskap kan føre til rusbruk*
- Retten til å gå til grunne versus retten til å bli sett og verdsatt som en viktig bidragsyter i samfunnet.
 - Er det viktig at vi sikrer at barn og unge fullfører skolegang – skaffer seg en utdanning, får en jobb og kan være med å være en viktig bidragsyter i samfunnet – og kjenner på mestring?

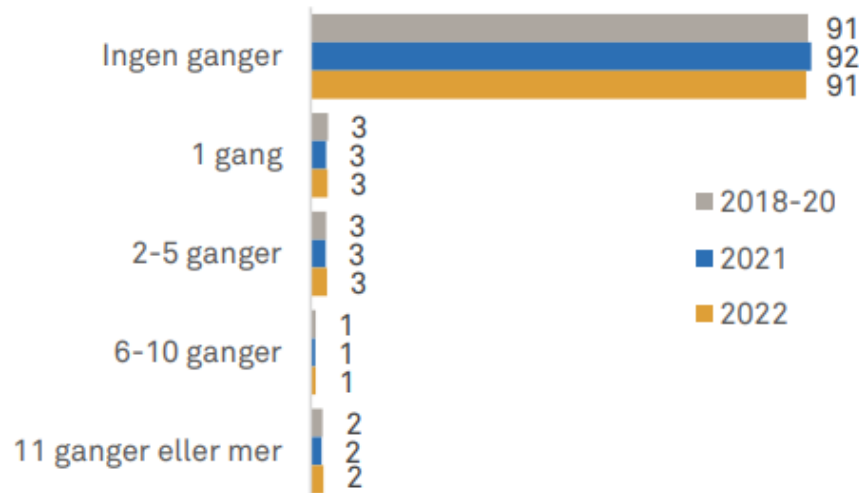
Ungdataundersøkelsen 2022

Alkoholbruk

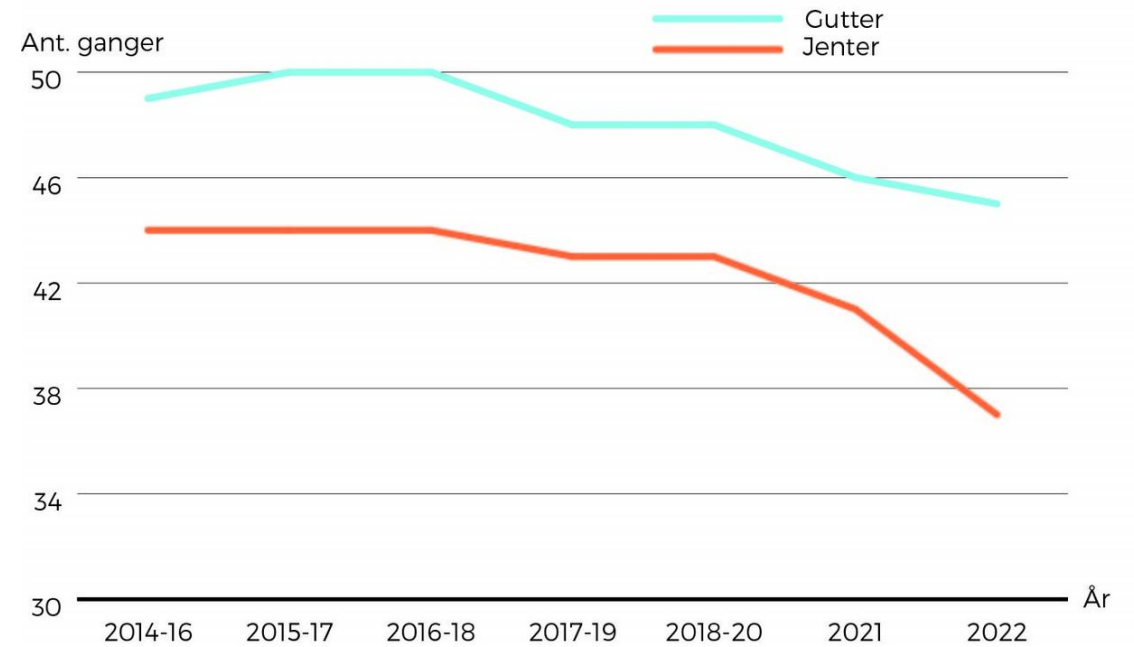
Prosentandel som drikker alkohol jevnlig minst én gang i måneden. Utvikling over tid – etter kjønn og skoleslag

Hvor mange ganger i løpet av det siste året har du brukt hasj eller marihuana?

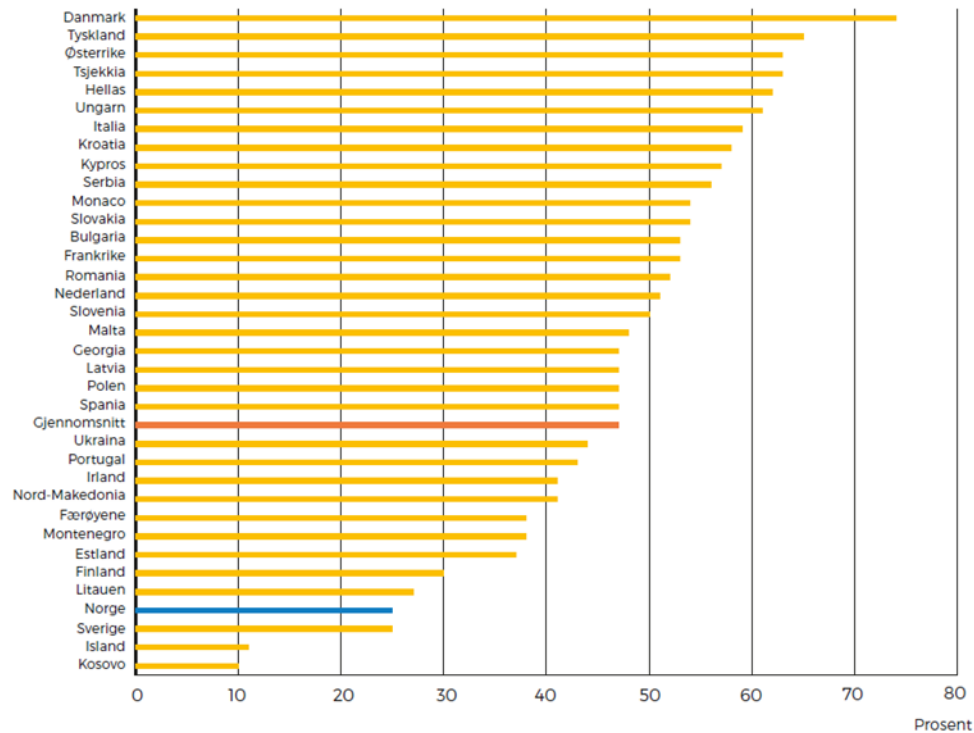

Deltakelse i organisert aktivitet

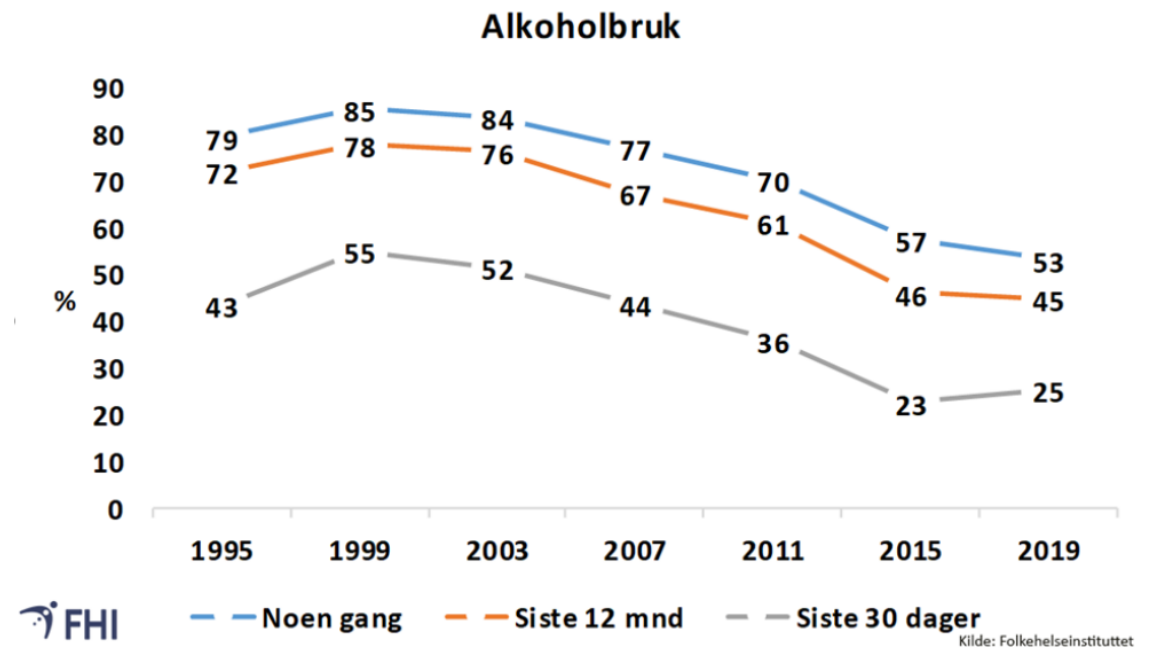

Rusbruk blant ungdom

FIGUR 1: Alkoholbruk siste 30 dager blant europeiske 15-16-åringar.

KILDE: ESPAD 2019

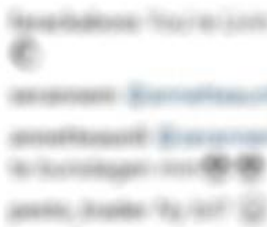

Sosiale medier og kilder til informasjon

iamtonedamli Eg daua.
#bubbalicious

Last inn flere kommentar

20. OKTOBER 2017

- Trygg digital hverdag?
- Hvor henter ungdom informasjon om rusmidler fra?

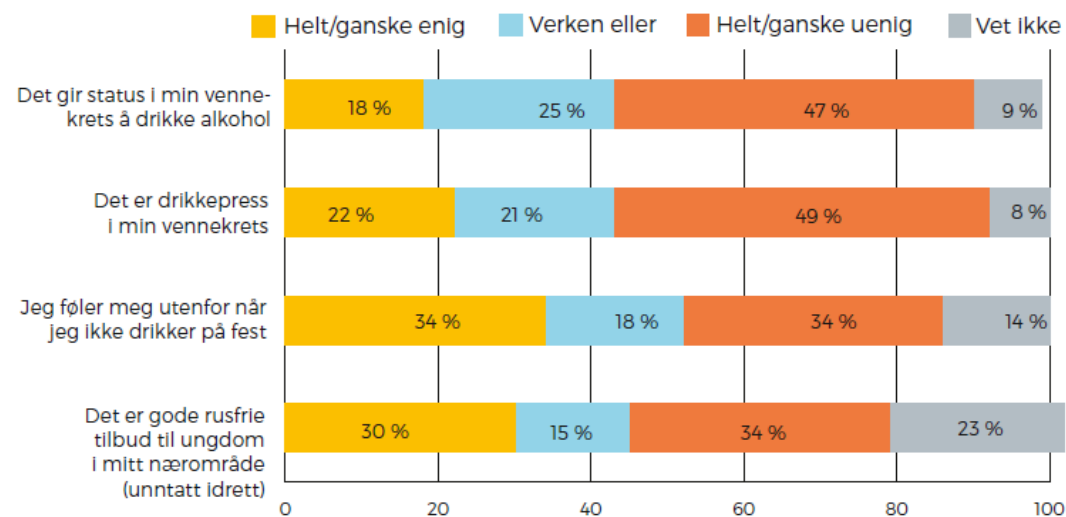
Gjennomgang av poster fra 20 influensere over 30 dager:

- 11 alkoholposter i døgnet eksponerte alkohol:
 - 10 % av Instagram-høydepunktene.
 - Nær halvparten av YouTube-videoene.
 - 22 prosent av blogginnleggene.
- *Alle postene satte alkohol i en positiv sammenheng.*

Drikkepresset

- En av fem er helt eller delvis enige i at det er drikkepress i vennegjengen og at det gir status å drikke.
- Nesten halvparten mener at det *ikke* er drikkepress
- 1 av 3 føler seg utenfor når de ikke drikker på fest
- 42 prosent av 15-17 år mener de har gode rusfrie tilbud, mot 28 prosent i aldersgruppen 18-20 år

FIGUR 6: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

KILDE: OPINION 2020

Drikkemønster og konsekvenser

- Norske ungdommer og voksne har et risikofylt drikkemønster – vi er mer eksponert for fysisk og psykisk sykdom
- Sammenheng mellom høyt alkoholbruk adferdsproblemer og oppmerksomhetsvansker hos ungdom mellom 13 og 19 år
- Alkohol kan forsterke psykiske lidelser

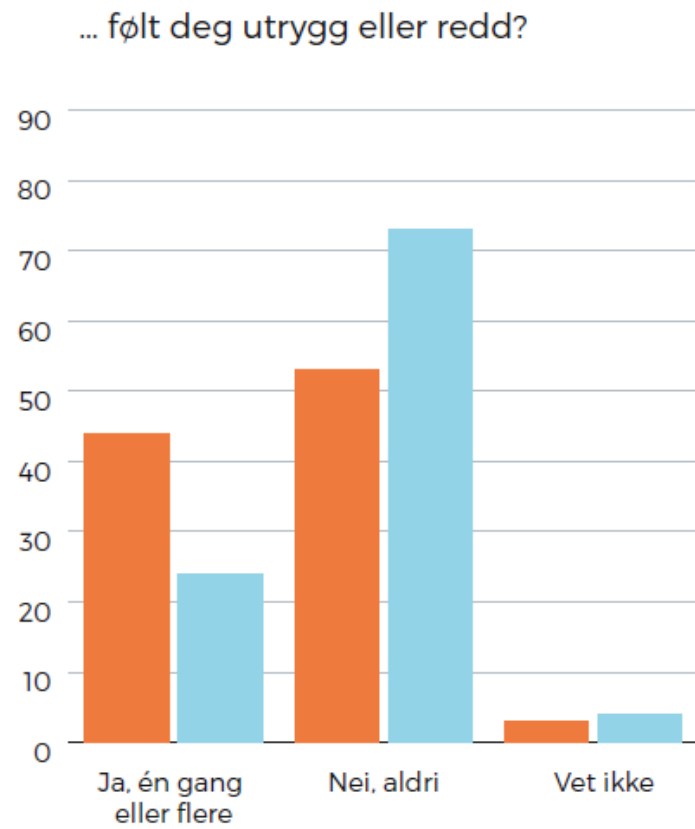
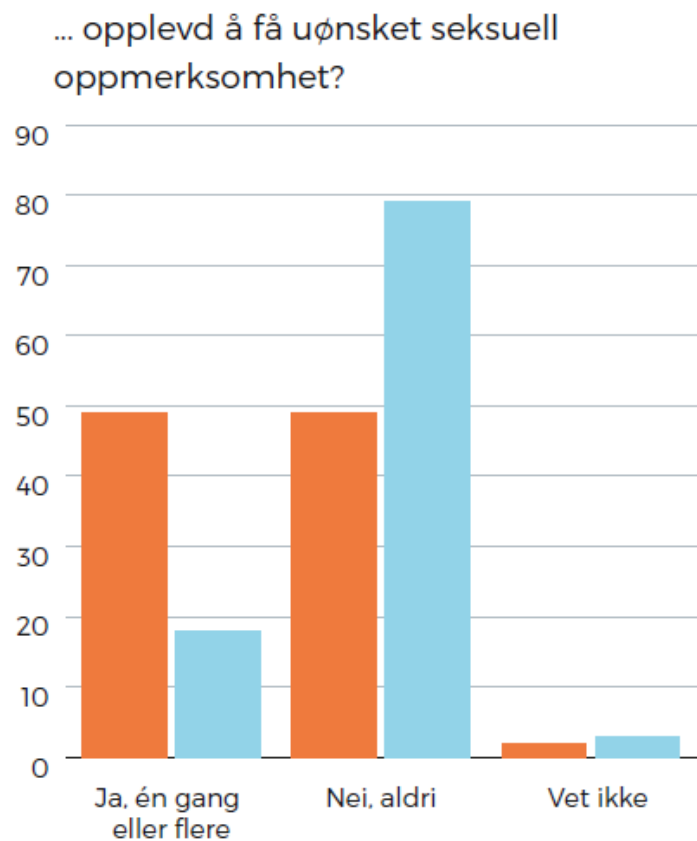
Konsekvenser av ungdomsfylla

- Tidlig debut kan knyttes til høyt og risikofyllt alkoholkonsum senere i livet.
- Økt sannsynlighet for å teste ut narkotika
- Et mål å unngå tidlig beruselse for å hindre at ungdommene skader seg selv eller andre i fylla.
- Stort alkoholforbruk:
 - kan hemme ungdoms fysiske og mentale utvikling
 - kan kobles til flere problemer som seksuelle overgrep, vold, bruk av andre rusmidler, skulking og redusert skoleprestasjon

FIGUR 10: Når andre på din alder drikker, har du ...

Jenter Gutter

KILDE: OPINION 2020

Hva med illegale rusmidler?

19-åringer til hjertespesialist etter kokainmisbruk

19-åringer må behandles av hjertespesialist etter bruk av kokain. Nå har kommune og politi kalt inn til foreldremøte, der plassene raskt ble fylt.

Dørvakter og influenser roper ut om en skremmende doptrend. Foto: Martin Fønnebo / TV 2

Elever er bekymret for kokainpress – skolen kalte inn til pressekonferanse

Ungdom helt ned i ungdomsskolealder tar kokain. – Det er akkurat som å ta en snus under leppa. Det er helt vanlig, sier russepresident.

Dina Sofie Tornes Espeseth
Journalist

Helena Rønning
Journalist

Philip Hofgaard
Fotograf

Nils Fridtjof Skumsvoll
Journalist

Vi rapporterer fra Sandefjord

Publisert 20. des. 2021 kl. 14:43
Oppdatert 21. des. 2021 kl. 11:28

Narkotikabruk blant unge:

Dørvakter slår alarm

– Det er ikke lenger kø til baren på utestedene, men til do, forteller nfluenser.

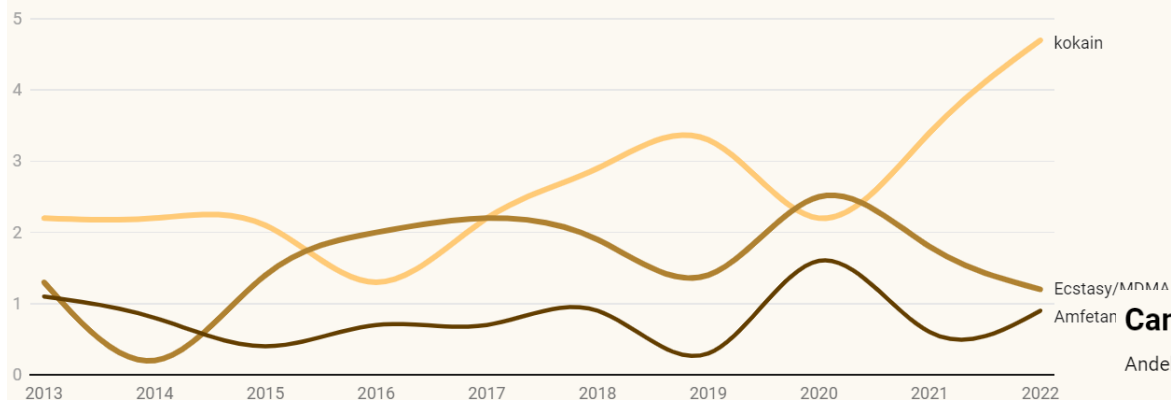
Vi ser yngre ungdommer som ruser seg på andre ting enn alkohol, og det skjer tidligere enn før. Barn i tidlig ungdomsskolealder som tar kokain, MDMA og Xanax. Det skjer i større grad enn vi så for tre eller fem år siden, fagutvikler i Uteseksjonen i Trondheim, Vebjørn Brækken

actis

Hva forteller de siste tallene oss?

16–30 år: Flere oppgir å ha brukt kokain

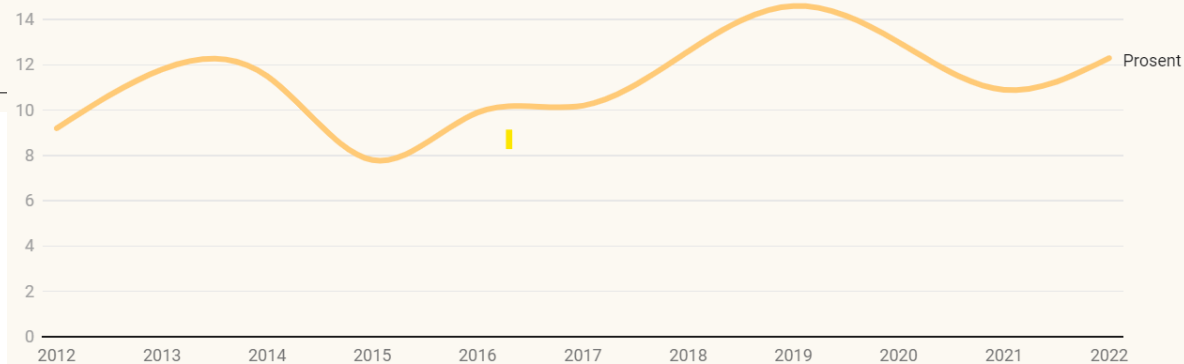
Prosentandel som oppgir å ha brukt kokain, ecstasy/MDMA og amfetamin siste 12 månedene.

Kilde: FHI, SSB • Last ned data • Laget med Datawrapper

Cannabisbruken holder seg stabil

Andel som oppgir å ha brukt cannabis siste 12 måneder i aldersgruppen 16–20 år

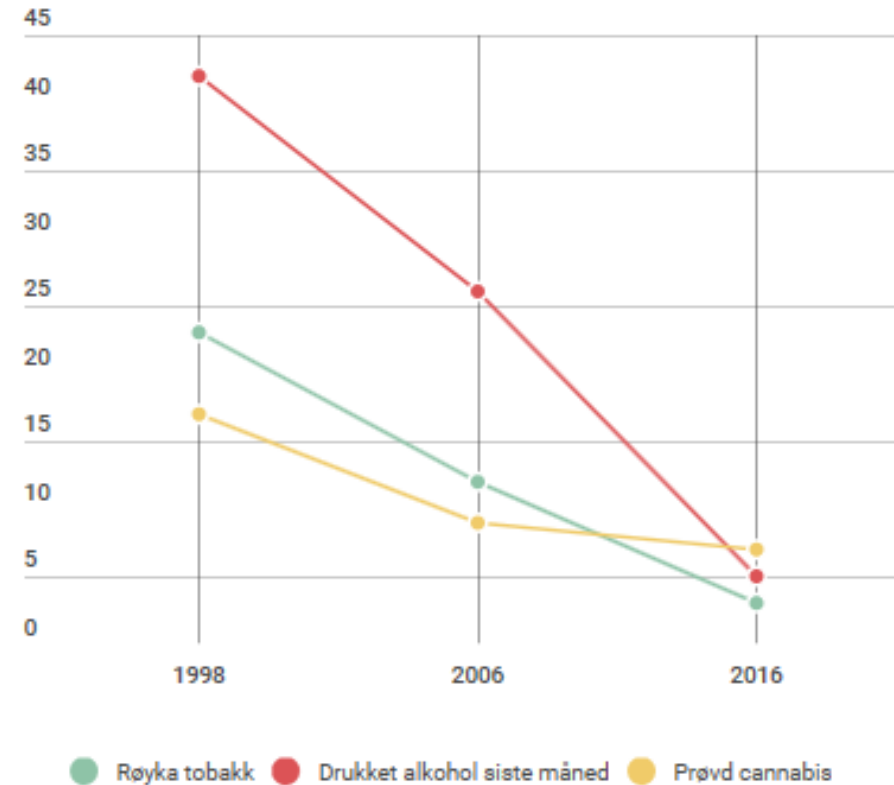
Kilde: FHI, SSB • Last ned data • Laget med Datawrapper

Forebygging er jobb nr. 1 – og det virker

- Starter ved oppfølging av gravide
- Barnets første leveår
- Skolegang – fullføre grunnskole
- Deltakelse i fritidsaktiviteter
- Fagbrev eller studiekompetanse – videre vei
- Helsetilbud - lavterskel som fanger opp tidlig(!)
- Tverrfaglig samarbeid

- *Kostnadene ved å la være blir større!*

- **ISLANDSMODELLEN:**
 - Hyppig kartlegging
 - Foreldreinvolvering
 - Fritidstilbud

Kilde: Helsedepartementet (Heilbrigðisráðuneytið) (2016)

God psykisk helse

- De fleste norske ungdommer har det bra(!), Men:
- Økning i henvisning til barne- og ungdomspsykiatrien
- Økende andel fra 10-årsalder som kjeder seg på skolen
- Økt bruk av reseptfrie smertestillende blant barn, 30 % av jentene i 7. klasse

SHOT-undersøkelsen(studenter)

- 1 av 5 har hatt selvmordstanker
- 1 av 3 har psykiske helseplager
- 41 % rapportere skadelig alkoholbruk
- 30 % har brukt narkotika, 21 % siste år

Betydningen av rusfrie arenaer

- Rusfrie arenaer i samfunnet som er under press
- Viktigheten av forbilder
- Rusfrie tilbud for ungdom – og voksne(!): Trygge miljøer med fokus på sunne aktiviteter; idrett, gaming, musikk, aktiviteter
- Skape rom for andre interesser
- Skape tilhørighet og arena for mestring

Foreldrerollen; å setter grenser

- Flertallsmisforståelsen – 92 % tror at andre i alderen 15-17 år drikker alkohol.
- Ungdommer som får alkohol av foreldrene drikker ofte mer enn andre – og har større risiko for å utvikle et risikofylt drikkemønster senere i livet.
- Foreldre som setter grenser
- Foreldresamarbeid – felles avtaler
- Kunnskap og innsikt
- *Bygge trygge ungdom som har gått selvbilde*

Fremtidsutsiktene?

- Vi har lav rusbruk i Norge- men det kommer ikke av seg selv! Noe funker – fortsette med det!
- Ungdom og rusbruk – tidlig innsats og hjelp;
- La oss huske på majoriteten som fortsatt tar avstand fra ulovlige rusmidler.
- **VIKTIG Å MÅLRETTE INNSATS:**
 - Sikre bedre trivsel i skolen
 - bedre ungdommenes psykiske helse – bidra til robuste ungdommer som tåler at livet går opp og ned (lavterskel helsetilbud)
 - Rusfrietilbud og fritidsaktiviteter

actis